

ROLAND TOPOR

DE WINTER ONDER DE TAFEL

L'HIVER SOUS LA TABLE

Vertaling Tom Kleijn

© Copyright Roland Topor 1993
SACD, 11, bis rue Ballu, 75442 Paris France
© Copyright Nederlandse vertaling: Tom Kleijn 1994

PERSONEN

FLORENCE MICHALON

Een buitengewoon aantrekkelijke jonge vrouw tegen de dertig. Goed in het vlees. Aanbiddelijk kindergezigtje, fantastische benen, een weelderig lichaam, dat aan de liefde doet denken. Ze stelt zich nooit aan, altijd natuurlijk, onschuldig, onbedorven.

DRAGOMIR

In de dertig, maar getekend door het leven. Mooi, van een ruwe schoonheid. Onmiddellijk sympathiek. Zachtaardig, verlegen.

GRITZKA

Neef van Dragomir, hetzelfde type, dezelfde leeftijd, graatmager, violist.

RAYMONDE POUCE

Vriendin van Florence. Dezelfde leeftijd. Rijker, geraffineerder, mooi maar hard. Verstoken van natuurlijke gratie. Realiste. Koud. Min of meer snob, maar zonder overdrijving.

MARC THYL

Elegante veertiger. Heel antipathiek. Alsof hij een stok heeft ingeslikt. Onoprecht, rijkelui-kind. Gemaakte stem, gemaakte houding. Kreuterig.

(In de salon van een oud appartement, boordevol boeken, op een bonte wijze gemeubileerd, een tafel met een wit tafelkleed, waarop boeken, papieren, een schrijfmachine, een bureaulamp. Een prullenmand. Aan tafel werkt Florence.

Eronder, kleren, schoenen, schoenmakersgereedschap, een kartonnen koffer, een kleine kist, die als provisiekast dient. Het geheel heel goed georganiseerd, voor zo'n beperkte ruimte, zoals aan boord van een schip. Daar woont Dragomir.

De tafel is ongeveer twee meter lang, niet meer dan 50 cm breed, maar een vals perspectief doet haar groter lijken.)

EEN

(Als het doek opgaat, spijkt Dragomir, gehurkt temidden van zijn schoenen en zijn gereedschap, een hak op een zool op een houten vorm. Florence raadpleegt, boven de tafel, een woordenboek. Avond.)

DRAGOMIR *(de woorden scanderend op het ritme van de hamerslagen)*

Paf! op zijn hoofd en Paf! op zijn bek, paf! op zijn ogen, paf! voor zijn kiezen, paf! om zijn oren, paf! op zijn kin, paf! van achteren en paf! van voren ...

FLORENCE *(zachtjes kloppend op de tafel)*

Meneer Dragomir! ...

DRAGOMIR

Ja, Mejuffrouw Michalon? Maak ik teveel lawaai? Neemt u mij niet kwalijk, ik was me er niet van bewust. Ik houd op met werken.

FLORENCE *(in verlegenheid gebracht)*

Persoonlijk heb ik er geen last van. Het gaat om de burens, Meneer Dragomir. U weet hoe ze zijn. Als ik alleen was, zou u de hele nacht zonder probleem door kunnen werken. Maar ik ben hier zelf ook maar een huurster.

DRAGOMIR

U bent zo aardig, Mejuffrouw Michalon. Zoals u worden ze niet meer gemaakt!

FLORENCE *(lachend)*

Maar jawel, wat zegt u nou, er zijn er duizenden zoals ik! Ik hoor u graag onder mijn tafel werken, dan ben ik niet alleen, het is leuk.

DRAGOMIR

Ik ben ook blij dat ik bij u woon, Mejuffrouw Michalon, onder de tafel ... O, trouwens, nu ik eraan denk ...

(Hij pakt een envelop uit een schoen en reikt die Florence aan.)

De huur voor januari. Ik ben het niet vergeten, dat het de dertigste is.

FLORENCE (*pakt de envelop*)

Dank u, maar er is geen haast bij, Meneer Dragomir, u had me die ook morgen kunnen geven.

DRAGOMIR

Kan net zo goed vandaag. Ik heb twee paar aan een nieuwe klant verkocht en een ander heeft me eindelijk betaald, wat hij mij nog schuldig was. Ziet u, het maakt dus niet uit.

FLORENCE

Natuurlijk is het niet erg comfortabel daar beneden, ik schaam me ervoor dat ik geld van u aanneem. Als ik rijker was, zou ik geen stuiver willen hebben ...

DRAGOMIR

Dat weet ik wel, Mejuffrouw Michalon. Maar ik vind het normaal om mijn huur te betalen. U hoeft zich niet ongerust te maken, hier voel ik mij op m'n gemak. Vroeger woonde ik onder een bed, in een oude c.v.-ketel, in een holle boomstam en zelfs in een familiegraf op het kerkhof. Daar zaten we met een stuk of tien in, zonder licht. We botsten tegen elkaar op, we liepen over elkaar heen.

FLORENCE

Wat vreselijk!

DRAGOMIR

Er was een vent uit het Zuiden, die voortdurend aan het zingen was, dat was de enige afleiding, maar ik ben snel verder getrokken. Daarmee vergeleken woon ik bij u in het paradijs. En bovendien, mag ik uw benen heel graag.

FLORENCE

U heeft toch niet te veel last van mijn voeten? Soms vergeet ik dat u er bent en heb ik de neiging om ze overal zomaar neer te zetten ... Ik geef u vast af en toe een schop zonder dat ik het besef.

DRAGOMIR

Nee, u heeft me nooit pijn gedaan. Als ik uw benen zie bewegen, dan let ik op en ga uw voeten uit de weg.

FLORENCE

U weet dat u de badkamer net zo vaak als u wilt kunt gebruiken?

DRAGOMIR

Heel vriendelijk van u, Mejuffrouw Michalon, maar ik wil absoluut geen misbruik van uw goedheid maken. Af en toe een douche, daar zeg ik geen nee tegen. Voor de rest red ik me wel, als ik in de stad ben.

FLORENCE

Ik stel uw discretie op prijs en ik ben u daar oprecht erkentelijk voor. In ieder geval, kortom, als u de badkamer nodig heeft, aarzelt u niet ... Alstublieft, een bescheiden welkomsgeschenk ...

(Zij geeft hem een kleine kom.)

DRAGOMIR

Wat is dat? Een plant? Oh, een Japanse tuin met kleine blauwe en rode steentjes, een beekje van stukjes spiegelglas, een brug, een bank, zelfs een geisha. Dank u, Mejuffrouw Michalon, het is heel mooi. Ik word er verlegen van.

(Hij omhelst plechtig de voet van Florence.)

FLORENCE

Oef! Ik ben opgelucht dat het u bevalt, er zijn mensen die dat soort dingen afschuwelijk vinden. Ik wilde u een plant geven, maar die zijn te groot en hebben licht nodig. Er waren cactussen of kleine vetplanten, maar dat zou niet aardig zijn geweest, en je kunt je er gemakkelijk aan prikken. Dus heb ik, ten einde raad, voor de Japanse tuin gekozen. Het neemt geen plaats in en het is toch heel decoratief.

DRAGOMIR

Wat een goed idee! Ik zal hem tegen de tafelpoot zetten, zodat ik hem niet om kan gooien.

DONKER

TWEE

(Ochtend. Dragomir is bezig de schoenen van Florence blinkend te poetsen, die ze voor die gelegenheid heeft uitgetrokken.)

FLORENCE

Meneer Dragomir? Ik wil u iets vragen.

DRAGOMIR

Gaat uw gang, Mejuffrouw Michalon, gaat uw gang.

FLORENCE

Ik heb een vertaalprobleem, waar ik niet uitkom ... Hoe zou u "Trom" vertalen? Ik weet dat er bij ons geen exact equivalent voor is, maar ik moet toch wat vinden.

DRAGOMIR *(houdt een ogenblik op met het poetsen van haar schoenen)*

"Trom"? ... Er bestaat hier geen woord voor "Trom".

FLORENCE

Stemming? Geest? Atmosfeer?

DRAGOMIR

"Trom" is wat anders. De aanwezigheid van iets. Een heel sterk gevoel.

FLORENCE

Een soort levensenergie?

DRAGOMIR

Nee, niet in de betekenis waarin het hier wordt opgevat. Meer een zwijgende glimlach ...

FLORENCE

Wat heeft u liever, geest of schaduw?

DRAGOMIR

Nee.

FLORANCE

Ziel? Fantoom? Genius? Invloedssfeer? Manifestatie? Bloemkool?

DRAGOMIR

Nee, nee, nee, nee, nee ... Waarom bloemkool?

FLORENCE (*losbarstend*)

Weet ik veel! U zegt steeds nee, nou waarom dan niet bloemkool of gipsverband?

DRAGOMIR (*doet de schoenen weer aan Florences voeten*)

U heeft gelijk, u kunt er beter om het even wat neerzetten of "Trom" gewoon laten staan. Kijk, ze glimmen prachtig nu.

(Hij spuugt er een beetje op en wrijft ze met zijn mouw op.)

Uw schoenen zijn net diamanten.

FLORENCE (*staat op om het effect te bewonderen*)

Ze lijken wel nieuw! Dat was de moeite niet ...

DRAGOMIR

Jawel, ik heb u niet veel te bieden, maar ik heb verstand van pumps. Ik ken alle truukjes om leer weer tot leven te wekken. Het gaat nooit dood.

FLORENCE (*verrukt, loopt om de tafel heen*)

Ik heb net een vriendin uitgenodigd voor de lunch, ik zal haar zeggen dat ik ze net heb gekocht. Nu ga ik, als u dat niet erg vindt, een ander kleed op tafel leggen.

DRAGOMIR

Maar uw tafelkleed is toch nog schoon. Waarom een ander?

FLORENCE

Het is niet netjes. Met u onder de tafel, wil ik dat het smetteloos is, om alle kletspraatjes de kop in te drukken.

DRAGOMIR (*verbluft*)

Ah, juist, ik begrijp het ...

DONKER

DRIE

(Florence Michalon en haar vriendin Raymonde Pouce zijn klaar met de lunch op de gedekte tafel. Op de verdieping eronder picknickt Dragomir en drinkt wijn.)

RAYMONDE *(zachtjes, overdreven articulerend)*

Nee toch? Hij is daar?

(Wijsvinger richting Dragomir.)

FLORENCE *(vanzelfsprekend)*

Maar natuurlijk! Je kunt even naar hem kijken, als je wilt, hij is heel goed opgevoed.

RAYMONDE

Ik zou niet durven! Een man onder de tafel, jij hebt lef. En jij blijft hier rustig zitten, alsof er niets aan de hand is. Je eet, je praat, je werkt, terwijl een vent van joost mag weten waarvandaan naar je benen gluurt!

FLORENCE

Zolang hij niet bijt.

RAYMONDE

En je kunt er zelfs grapjes over maken! Ik geloof dat ik nog liever een hond had. Heb je zo hard geld nodig?

FLORENCE

Mijn vertalingen brengen niet veel op, een beetje extra, hoe weinig ook, valt niet te versmaden. En omdat het hem uit de brand helpt, hindert het mij nog minder. Ik gebruikte de ruimte onder de tafel toch niet. Het was verloren ruimte.

RAYMONDE

Maar er dan een illegaal, een vreemdeling zonder papieren te huisvesten! Je weet niet eens wat hij allemaal van plan is!

FLORENCE

Hij kan zich heel goed in onze moedertaal uitdrukken en we praten dezelfde buitenlandse taal.

RAYMONDE

Is het een mooie man, op zijn minst?

FLORENCE (*woedend, roept*)

Meneer Dragomir?

DRAGOMIR (*onderbreekt zijn drinken*)

Ja, Mejuffrouw Michalon?

FLORENCE

Mijn vriendin Raymonde Pouce zou u graag even goedendag zeggen. Dat stoort u niet?

DRAGOMIR

Wel nee, Mejuffrouw Michalon, ik was een hapje aan het eten. Als u een glas wijn wilt, kunnen we samen klinken.

(Raymonde schudt verwoed nee.)

FLORENCE

Nee, nee, gewoon. Zij wil u alleen maar even goedendag zeggen.

(Ze nodigt Raymonde uit onder het tafelkleed te kruipen.)

RAYMONDE (*tilt het tafelkleed op en buigt zich naar beneden*)

Goedendag, Meneer, aangenaam.

DRAGOMIR (*die zijn glas heeft neergezet*)

Goedendag, Mejuffrouw ...

(Als de stilte te lang duurt, terwijl beiden elkaar aan blijven staren, voegt hij er aan toe:)

Ik sta niet op, ik heb een slapend been.

RAYMONDE

Goed, ja nou ... Prettige dag verder.

DRAGOMIR

Dank u zeer. Tot ziens, Mejuffrouw.

RAYMONDE (*komt overeind, het tafellaken weer naar beneden*)

En hij is ook nog eens oud!

FLORENCE

Nee, niet oud, maar door alles wat hij heeft meegemaakt, lijkt hij ouder dan hij is.

Realiseer jij je wel, dat hij onder een bed heeft geleefd? In een graf? Een c.v.-ketel?

RAYMONDE

Onder een bed? Wiens bed? Ik, ik zou niet kunnen slapen in een bed, waaronder het wemelt van allerlei volk. Ze horen alles en als je een arm uit bed laat hangen, dan pakken ze je hand. Blèèh! Zeg, heb je nieuwe schoenen?

FLORENCE

Ja, ik heb me een nieuw paar veroorloofd. Een gril!

(Onder de tafel glimlacht Dragomir en haalt een poetsdoek over een van de schoenen van Florence. Terwijl hij dat doet, raakt zijn elleboog het been van Raymonde.)

RAYMONDE (*staat onmiddellijk op*)

Hij heeft me aangeraakt! Ik weet het zeker, die vent van jou heeft me aangeraakt!

FLORENCE (*rustig*)

Vooruit, ga weer zitten, hij heeft het niet met opzet gedaan, je kunt gerust zijn, hij is een gentleman.

RAYMONDE (*giechelend*)

Een gentleman onder de tafel, wat een grap! Op een dag belandt hij bij jou in bed. Of eronder, dat is nog erger!